

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ЗА ДОДЕЛУ ПОВЕЉЕ „РАДОВАН КОШУТИЋ” ЗА 2024. ГОДИНУ ЗА УКУПАН ДОПРИНОС НАУЧНОМ И ПЕДАГОШКОМ РАДУ НА ПОЉУ СЛАВИСТИКЕ

Подносимо предлог да се проф. др Зорану Божовићу, редовном професору Филолошког факултета Универзитета у Београду у пензији, додели повеља „Радован Кошуткић” за укупан допринос научном и педагошком раду на пољу русистике – језика, књижевности и културе у српској средини. У наставку следи детаљно образложење предлога са биографијом и библиографијом кандидата.

Зоран Божовић је рођен 18. марта 1940. године у Змајеву (Пашићеву). Основно образовање стицао је у Суботици, Пули и Аранђеловцу. Гимназију је завршио у Аранђеловцу 1958. године, након чега се уписао на Групу за источне и западне словенске језике и књижевности Филозофског факултета у Београду, где је дипломирао 1962. године. Докторску дисертацију под насловом *Чехов као драмски писац код Срба* одбранио је 1978. године, док је за редовног професора Филолошког факултета Универзитета у Београду изабран 1990. године.

Током дугогодишње каријере предавао је руску књижевност друге половине 19. века и изводио наставу из старе руске књижевности, док је на постдипломским студијама водио специјалистички курс Руска драма деветнаестог века. Као гостујући професор био је ангажован на универзитетима у Приштини, Врању и Нишу. Одржао је бројна предавања по позиву на универзитетима у Варшави и Отави, као и у Чеховљевом музеју у Москви. Такође, редовно је излагао на Коларчевом народном универзитету, у Руском дому и Удружењу књижевника Србије.

Професор Божовић је био члан редакција *Зборника за славистику* и *Филолошког прегледа*, те управник Одсека за славистику. У оквиру Славистичког друштва Србије обављао је дужност секретара у три мандата, а потом и председника Друштва. Члан је Удружења књижевних преводаца Србије, као и Удружења књижевника Србије.

Учествовао је на бројним међународним научним скуповима, а његови реферати објављени су у водећим светским часописима на српском, руском, немачком и енглеском језику. Аутор је више десетина студија и чланака посвећених руско-српским књижевним и културним везама, као и две капиталне монографије: *Чехов као драмски писац код Срба* и *Чеховљева приповетка у српској књижевности*.

Превођење руске књижевности и њена интеграција у српски културни простор одувек су били неодвојиви од рада најугледнијих српских интелектуалаца. У том духу, професор Божовић је приредио више капиталних издања: са проф. др Милосавом Бабовићем уредио је *Сабрана дела Чехова* у дванаест књига (1981) и *Сабрана дела Гогоља* у шест томова (1991). Уследила су приређена издања Чеховљевих изабраних прича и дела (2010, 2013, 2015). Превео је значајан број приповедака, романа и драма Гогоља, Љермонтова, Достојевског, Тургеева, Чехова, Шварца, Зорина и Розова. Посебно се издвајају преводи *Чеховљевих писама*, као и књига преписке између Чехова и Олге Книпер-Чехове. Превођилачку делатност употпунила је високо оцењена адаптација Орфелиновог дела *Петар Велики* на савремене српски језик (1970).

У његовом научном раду фокус је на проучавању руске класичне и савремене драме, при чему централно место заузима Чеховљево стваралаштво. Монографије *Чехов као драмски писац код Срба* (1985) и *Чеховљева приповетка у српској књижевности* (1988) и данас представљају најзначајнији допринос српске славистике рецепцији овог руског класика. Аутор свестрано анализира судбину Чеховљевих дела на српском говорном подручју, пратећи токове превођења и критичке мисли кроз деценије. Његово откриће да је Чехов на српски превођен и посредством немачког и енглеског језика пружа нови увид у развој домаће књижевности. Резултате својих истраживања Божовић компаративно супротставља рецепцији Чехова у другим европским књижевностима (хрватској, словеначкој, бугарској, чешкој, пољској, немачкој и француској).

О међународном угледу кандидата сведочи податак да је био члан Чеховске комисије при Академији наука СССР. У зборнику Руске академије наука *Чехов и мировая литература* објављена су два његова опширна прилога о рецепцији Чехова у Србији.

Посебан сегмент научног деловања професора Божовића представља критика књижевних превода, коју је најисцрпније елаборирао у студији „Ћоровићеви преводи Чехова”. У овом раду указује на скромнији ниво владања руским језиком код Светозара Ћоровића, али истовремено афирмише његове преводе једночинки *Медвед* и *Просидба* као успешне у односу на историјски контекст. Професор је научно утемељио атрибуцију до тада непотписаних превода једночинке *Медвед*, објављене 1903. године у часопису *Срђ*, као и редигованог превода у новосадском *Српству* из 1910. године. Такође, анализирао је Чеховљев поетички утицај на Ћоровићево стваралаштво у раду „Ћоровићево дело драмско и Чехов”.

Дијапазон његовог научног интересовања обухвата и Пушкина, Љермонтова, Гогоља и Толстоја, као и ауторе 20. века: Леонова, Белог, Ољешу,

Еренбурга, Булгакова, Мајаковског, Јесењина, Тендрјакова, Розова, Левандовског, Чаковског, Рибаква и Раџинског. У студиозним приказима аутор евидентира нове токове у руској литератури, посебно у домену драме и театра, коју посматра синтетички – и као књижевни текст и као скуп уметности присутних на сцени.

Једнако релевантан аспект професионалног профила професора Зорана Божовића јесте и његова изузетна списатељска делатност. Књижевни рад започео је 1965. године, објављујући кратке хумористичко-сатиричне приче у листовима *Весели свет*, *Јеж*, *Политика* и *Новости*. Избор из богатог приповедачког опуса, који чини преко двеста јединица, публикован је у четири збирке које су му, према оцени академика Николе Милошевића, обезбедиле место у самом врху српске сатиричне књижевности. За своје стваралаштво награђен је десетак пута, укључујући и Велику награду „Радоје Домановић”, док је збирка *Лево приче* сврстана међу десет најзначајнијих сатиричних остварења у нашој књижевности. Бројне његове приче преведене су и објављене на руском, бугарском, словачком, украјинском, белоруском и македонском језику.

Аутор је девет романа, међу којима се издваја *Отмица Балше Поповића*, награђена признањем „Невен” за најбољу књигу за децу у 2007. години. Такође, чак четири његова романа добила су награду „Доситеј Обрадовић”, коју додељује жири састављен од стотину ученика основних школа, што сведочи о изузетној рецепцији његовог дела међу младим читаоцима.

Драмски опус професора Божовића обухвата више од двадесет позоришних комада. Комедија *Свадебни марш* уврштена је у антологијски избор педесет најзначајнијих српских драма и преведена је на словачки, руски и бугарски језик, док је *Дијамантска огрлица* објављена на чешком и украјинском. Дrame *Шумски рај* и *Бомба у позоришту* тријумфовале су на конкурс фестивала „Дани комедије” у Јагодини, трагикомедија *Узбудљиво крстарење* понела је „Нушићеву награду”, док је дело *Добри другари* одабрано да представља Србију у *Јужнословенској читанци драмских текстова за децу*. Аутор је и двадесет две радио-драме емитоване на програмима Радио-Београда, Радио-Загреба и Радио-Љубљане. Његово најновије остварење, драма *Није свака љубав слепа*, награђена је 2024. године признањем „Селимир В. Милосављевић”.

О научном и књижевном раду Зорана Божовића писали су најистакнутији слависти, теоретичари и критичари: Тома Ирџанин, Ала Шешкен, Милован Витезовић, Милосав Мирковић, Петар Марјановић, Никола Милошевић, Васо Милинчевић, Петар Волк, Феликс Пашић, Александар Милосављевић, Иван Панић, Радомир Путник, Љиљана Пешикан-Љуштановић, Горан Цветковић и Василије Радикић. Синтеза његовог деловања као активног истра-

живача, историчара књижевности, еминентног преводиоца и вишеструко награђиваног писца, чини професора Божовића јединственом стваралачком фигуром која је интегрално повезала теоријску мисао са уметничком праксом.

Имајући у виду свеобухватни допринос који је проф. др Зоран Божовић пружио српској славистици и русистици, као и његов немерљив утицај на књижевну и културну сцену, са великим задовољством га предлажемо за повељу Славистичког друштва Србије „Радован Коштутић” за 2025. годину.

БИБЛИОГРАФИЈА НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА

1. А. П. Чехов, „Шеф станице”, превод, *Железничке новине*, 6. фебруар 1963.
2. Л. Зорин, „Пријатељи и године”, драма, превод, Радио Београд, 13. новембар 1963.
3. В. Розов, „Уочи свадбе”, драма, превод, Радио Београд, 1964.
4. „Нови јунаци у савременој совјетској драми”, *Гледишта*, 1965, бр. 2, стр. 289–294.
5. В. Тендрјаков, „Свидание с Нефертити”, приказ, *Књижевне новине*, 1965, бр. 246, стр. 4.
6. Л. Леонов, „Евгенија Ивановна”, приказ, *Књижевне новине*, 1965, бр. 248, стр. 4.
7. А. Чаковски, „Свјетлост далеке звијезде”, приказ, *Књижевне новине*, 1965, бр. 255, стр. 4.
8. А. Рибакoв, „Лето в Сосњаках”, приказ, *Књижевне новине*, 1965, бр. 258, стр. 4.
9. Ј. Ољеша, „Ни дана без ретка”, приказ, *Књижевне новине*, 1965, бр. 260, стр. 4.
10. И. Еренбург, „Француске свеске”, приказ, *Књижевне новине*, 1965, бр. 263, стр. 4.
11. М. Булгаков, „Театралный роман”, приказ, *Књижевне новине*, 1965, бр. 265, стр. 4.
12. „Драмски ликови Виктора Розова”, *Стремљења*, 1965, бр. 6, стр. 517–527.
13. „Нешто о превођењу уопште и о једној лоше преведеној књизи посебно”, *Живи језици*, 1965, бр. 3–4, стр. 103–105.
14. В. Розов, „На дан свадбе”, превод, Радио Београд, 1966.
15. „Борба Виктора Розова за слободну личност”, *Сцена*, 1966, бр. 2, стр. 149–159.

16. Б. Бедни, „Дјевојке”, приказ, *Књижевне новине*, 1966, бр. 266, стр. 4.
17. И. Еренбург, „Олуја”, приказ, *Књижевне новине*, 1966, бр. 271, стр. 4.
18. А. Левандовски, „Неподмитљиви”, приказ, *Књижевне новине*, 1966, бр. 271, стр. 4.
19. „Мајаковски у успоменама савременика”, приказ, *Књижевне новине*, 1966, бр. 274, стр. 4.
20. „Совјетска драма у 1965.”, *Стварање*, 1966, бр. 4, стр. 350–360.
21. А. Бели, „Котик Летаев”, приказ, *Књижевне новине*, 1966, бр. 275, стр. 4.
22. В. Мајаковски, „На сав глас”, приказ, *Књижевне новине*, 1966, бр. 278, стр. 4.
23. „Совјетски књижевници о својим критичарима”, *Савременик*, 1966, бр. 7, стр. 204–206.
24. К. Симонов, „Солдатами не рождаются”, приказ, *Књижевне новине*, бр. 280, стр. 4.
25. В. Јермилов, „Толстой романист”, приказ, *Филолошки преглед*, 1966, св. 1–4, стр. 206–208.
26. „Јесењинова Сабрана дела”, приказ, *Књижевне новине*, 1966, бр. 291, стр. 3.
27. Е. Радзински, „Кино снимається”, приказ, *Књижевне новине*, 1967, бр. 301, стр. 4.
28. М. Булгаков, „Мастер и Маргарита”, приказ, *Књижевне новине*, 1967, бр. 306, стр. 4.
29. „Антологија руске фантастике”, приказ, *Књижевне новине*, 1967, бр. 309, стр. 4.
30. „Совјетска драма о Лењину”, *Студент*, 16. маја 1967, стр. 8.
31. „Лењин у совјетској драми”, *Цена*, 1967, бр. 5, стр. 167–177.
32. „Московско позориште Савременик и савременост”, *Цена*, 1967, бр. 5, стр. 189–192.
33. „Оклопни воз 14-69 на нашој сцени”, *Позориште*, 1967, бр. 5–6, стр. 582–589.
34. „Страх као димензија једног времена”, *Цена*, 1968, бр. 3, стр. 264–275.
35. „Још нешто о превођењу”, *Живи језици*, 1968, бр. 1–4, стр. 52–57.
36. С. Гансовски, „Млечни пут”, превод драме, Радио Београд, 1968.
37. „Дион и Домицијан”, *Позориште*, 1968, бр. 4–5, стр. 494–503.

38. М. Гиндин, Г. Рјапкин, „Исповест неожењеног оца”, превод, *Весели свет*, април 1969.
39. Т. Нојонен, „Савети госпођицама које желе да се удају”, превод, *Весели свет*, 1969, бр. 152.
40. „Апсурд до апсурда”, *Борба*, 1970, бр. 81, стр. 10.
41. Т. Нојонен, „Савети госпођицама које желе да се удају за ожењеног човека”, превод, *Весели свет*, март 1970.
42. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 1, „Објашњења и речник”, Београд–Цетиње, 1970, стр. 279–287.
43. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 3, „Објашњења и речник”, стр. 235–249.
44. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 3, превод приповедака „Невски проспект”, „Шињел” и „Нос”, стр. 9–70. и 125–154.
45. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 4, „Објашњења и речник”, стр. 359–376.
46. З. Орфелин, „Петар Велики”, књ. 1, савремена језичка верзија, Београд, 1970.
47. „Шапчанинова драматизација Пушкинове приповетке Госпођица-сељанка”, *Филолошки преглед*, 1970, св. 1–2, стр. 151–168.
48. Л. Зорин, „Варшавска мелодија”, драма, превод, Народно позориште у Суботици, 1971.
49. А. Пипин, „Преглед историје српске књижевности”, превод, *Књижевна историја*, 1971, бр. 12, стр. 777–803.
50. И. Тургенев, „Уочи нових дана”, превод, Београд, 1972, стр. 1–192.
51. „Маркс и Енгелс о омладини”, књ. 1, превод, Београд, 1973.
52. „Маркс и Енгелс о омладини”, књ. 2, превод, Београд, 1973.
53. А. П. Чехов, „Медвед”, „Просидба”, „Свадба”, „Трагичар од невоље”, „Јубилеј”, превод, у *Сабрана дела*, Рад, 1974, књ. 10, стр. 7–99.
54. „Алкибијад Нуша и Антоша Чехонте”, *Филолошки преглед*, 1975, св. 3–4, стр. 83–90.
55. А. П. Чехов, „Просидба”, превод, Народно позориште у Ужицу, 4. октобар 1975.
56. „Летопис Матице српске о Чехову”, *Пети научни састанак у Вукове дане*, Београд, 1976, стр. 151–159.
57. „Алкибијад Нуша и Антоша Чехонте”, *Књижевна реч*, 1976, стр. 56.
58. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, Београд, 1973–1976, књ. 4, редакција превода.

59. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 6, редакција превода.
60. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 7, редакција превода.
61. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 8, редакција превода.
62. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 9, редакција превода.
63. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 10, редакција превода.
64. „Ђоровићеви преводи Чеховљевих једночинки”, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 1977, св. 3–4.
65. С. Балухати, „Проблеми анализе драмског дела Чехова”, избор и превод, Радио Београд, 9. децембар 1978.
66. „Исидора Секулић о Чехову”, *Књижевна историја*, 1978, бр. 38, стр. 225–334.
67. Л. Зорин, „Крунисање”, драма, превод, ТВ Београд, 1979.
68. С. Балухати, „Проблеми драмске анализе”, превод, *Радио Београд Трећи програм*, бр. 41, стр. 303–364.
69. „Укратко о Балухатом и његовој књизи Проблеми анализе драмског дела”, *Трећи програм*, бр. 41, стр. 301–302.
70. „Удео художественика у афирмацији Чеховљеве драме код Срба”, *Театрон*, 1979, бр. 19, стр. 5–28.
71. „Ђоровићево драмско дело и Чехов”, *Књижевност и језик*, 1979, бр. 2–3, стр. 301–307.
72. В. Сахновски, „О компонентама представе”, превод, *Сцена*, 1979, бр. 1, стр. 122–127.
73. А. П. Чехов, „Предавање о штетности дувана”, превод и адаптација, Народно позориште у Београду, 1979.
74. А. П. Чехов, „Предавање о штетности дувана”, превод и адаптација, Радио Београд, 1979.
75. „Ђоровићеви преводи Чехова”, *Позориште*, 1979, бр. 3–4, стр. 261–265.
76. „Ђоровићево драмско дело и Чехов”, *Позориште*, 1979, бр. 3–4, стр. 265–271.
77. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 11, редакција превода.
78. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 13, редакција превода.
79. Н. В. Гогољ, „Портрет”, превод приповетке „Шињел”, Београд, 1980, стр. 95–132.
80. М. Ј. Љермонтов, „Изабрана дела”, књ. 2, „Menschen und Leidenschaften”, превод, Београд, 1980, стр. 7–73.

81. М. Ј. Љермонтов, „Изабрана дела”, књ. 2, „Два брата”, драма, превод, стр. 291–332.
82. „Чехов као драмски писац код Срба (1888–1904)”, *Театрон*, 1980, бр. 23, стр. 38–61.
83. „На путу ка новим формама”, предговор књизи А. П. Чехов: „Просидба и друге једночинке”, Београд, 1980, стр. 5–15.
84. А. П. Чехов, „Просидба и друге једночинке”, избор и превод, Београд, 1980.
85. А. П. Чехов, „Просидба и друге једночинке”, Напомене, стр. 196–201.
86. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 29, редакција превода.
87. В. И. Лењин, „Сабрана дела”, књ. 30, редакција превода.
88. С. Гансовски, „Млечни пут”, драма, превод, Радио Београд, 18. јун 1980.
89. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 1, Напомене, Београд, 1981.
90. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 2, Напомене, Београд, 1981.
91. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 3, Напомене, Београд, 1981.
92. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 4, Напомене, Београд, 1981.
93. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 5, Напомене, Београд, 1981.
94. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 6, Напомене, Београд, 1981.
95. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 7, Напомене, Београд, 1981.
96. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 8, Напомене, Београд, 1981.
97. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 9, Напомене, Београд, 1981.
98. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 10, Напомене, Београд, 1981.
99. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 11, избор и превод писама, стр. 7–275.
100. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 11, Напомене, стр. 277–311.
101. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 12, избор и превод писама, стр. 7–289.
102. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 12, Напомене, стр. 293–322.
103. Ф. М. Достојевски, „Тритон”, превод, *Студент*, 1981, бр. 6, стр. 16.
104. „Нежна срца”, преписка А. П. Чехова и О. Книпер, избор, превод и коментари, *Политика Базар*, 1981, бр. 418, 419, 420.
105. Ф. М. Достојевски, „Сабрана дела”, књ. 2, „Беле ноћи”, превод, Београд, 1981, стр. 89–139.
106. Ф. М. Достојевски, „Сабрана дела”, књ. 18, „Пишчев дневник”, превод, стр. 249–335.
107. „Писма Чехова Станиславском”, превод, *Позориште*, 1981, бр. 5–6, стр. 437–445.

108. А. П. Чехов, „Ана о врату”, превод, *Политика Базар*, 1982.
109. „Модерна трагедија или трагикомедија”, осврт на књигу Ј. Христића „Чехов драмски писац”, *Трећи програм Радио Београда*, 7. јун 1982.
110. „Чехов као драмски писац код Срба (1905–1914)”, *Позориште*, 1982, бр. 5–6, стр. 392–428.
111. „Чехов као приповедач у српској књижевности (1888–1904)”, *Зборник за славистику*, 1982, бр. 23, стр. 89–122.
112. „Историја ремек-дела”, предговор књизи М. Бабовића *Руски реалисти*, Београд, 1983, стр. 7–13.
113. В. Сахновски, „Рад редитеља”, превод, *Позориште*, 1983, бр. 3–4, стр. 243–249.
114. Ј. Христић, „Чехов као драмски писац”, приказ, *Зборник за славистику*, 1983, бр. 24, стр. 144–148.
115. „Чехов као приповедач у српској књижевности (1905–1915)”, *Зборник за славистику*, 1983, бр. 25, стр. 7–32.
116. „Чехов као драмски писац код Срба (1919–1941)”, *Позориште*, 1983, бр. 5–6, стр. 517–549.
117. „Књига о друговима”, *Трећи програм Радио Београда*, 14. септембар 1984.
118. В. Поповић, „Зец у Фрушкој гори”, приказ, *Стремљења*, 1985, бр. 2, стр. 210–213.
119. „Чехов као драмски писац код Срба”, монографија, Београд, 1985, стр. 1–283.
120. „Вклад Художественного театра в утверждение чеховской драмы в сербском театре”, *Zeitschrift für Slawistik*, 1986, бр. 6, стр. 832–839.
121. „Чехов као приповедач у српској књижевности (1919–1941)”, *Зборник за славистику*, 1986, бр. 33, стр. 7–47.
122. „Чеховљева драматургија – од водвиља до трагикомедије”, *Позориште*, 1987, бр. 3–4, стр. 203–219.
123. „Човек у футроли и Газда Младен”, *Савременик*, 1988, бр. 5, стр. 386–394.
124. „Функција приповедача у Гогољевој збирци Миргород”, *Гласник ЦАНУ*, 1988, св. 8, стр. 257–269.
125. „Чеховљева приповетка у српској књижевности”, монографија, Београд, 1988, стр. 1–242.
126. „Једна забрављена афера”, *Политика*, 30. септембар 1989.

127. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 1, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
128. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 2, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
129. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 3, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
130. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 4, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
131. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 5, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
132. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 6, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
133. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 7, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
134. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 8, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
135. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 9, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
136. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 10, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
137. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 11, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
138. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 12, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
139. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 13, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
140. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 14, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
141. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 15, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
142. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 16, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
143. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 17, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
144. А. П. Чехов, „Сабрана дела”, књ. 18, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1989.
145. „Биране муке”, приказ, *Политика*, 27. јануар 1990.

146. Д. Ускоковић, „Пиле од сокола”, приказ, *Политика*, 12. мај 1990.
147. „Алкивиад Нуша и Антоша Чехонте”, *Opera slavica*, 1990, стр. 1031–1039.
148. „Opposition and Innovation”, *Slavic drama*, Отава, 1991, стр. 327–332.
149. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 1, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1991.
150. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 2, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1991.
151. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 3, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1991.
152. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 4, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1991.
153. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 5, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1991.
154. Н. В. Гогољ, „Сабрана дела”, књ. 6, редакција (са М. Бабовићем), превод и напомене, *Југославијапублик*, 1991.
155. „Вишестрани дарови Милосава Бабовића”, у зборнику *Научно дјело Милосава Бабовића*, Титоград, 1991.
156. Ј. Боров, „Стаљин у анегдотама”, превод, *Југославијапублик*, 1991, стр. 1–433.
157. „Мајстор кратке форме”, *Књига пријатеља Драгана Недељковића*, 1992.
158. „Драмско дело Чехова”, предговор у *Чехов: Дrame*, Београд, 1992, стр. 7–26.
159. А. П. Чехов, „Дrame”, превод драма „Галеб” и „Вишњик”, Београд, 1992.
160. „Прилог истраживању руско-српских веза у области књижевне критике”, *Анали Филолошког факултета*, 1992, стр. 455–463.
161. „Нежна срца”, преписка А. Чехова и О. Книпер, избор, превод и напомене, *Југославијапублик*, 1992, стр. 7–139.
162. „После пола века”, превод Чеховљевих једночинки „Просидба”, „Медвед” и „Јубилеј”, Српско народно позориште у Новом Саду, 1993.
163. „Мајстор кратке форме”, *Књига пријатеља Драгана Недељковића*, 1993.
164. „Допринос художественика афирмацији Чеховљеве драме у Србији”, у књизи *Руска емиграција у српској култури*, Београд, 1994, књ. 2, стр. 109–114.

165. „Руска драма на сцени Народног позоришта”, у зборнику *Научно дјело Милосава Бабовића*, ЦАНУ, 1996.
166. „Дело Милосава Бабовића”, *Политика*, 22. фебруар 1997.
167. Е. Шварц, „Снежна краљица”, превод, Позориште „Бошко Буха”, 1997.
168. „Драмско дело А. П. Чехова”, предговор у *Чехов: Ујка Вања*, Београд, 1997, стр. 5–28.
169. А. П. Чехов, „Драме”, превод драма „Галеб” и „Вишњик”, *Верзалпрес*, 1998.
170. „Уместо поговора”, Ф. М. Достојевски: *Злочин и казна*, Београд, 1998, стр. 597–604.
171. „Милосав Бабовић”, *Славистика*, 1998, књ. 2, стр. 331–332.
172. А. П. Чехов, „Галеб”, превод, Народно позориште у Београду, 1999.
173. „Исидора Секулић о Чехову”, у књизи *Мили Стојнић у част*, Београд, 1999, стр. 87–98.
174. А. П. Чехов, „Вишњик”, превод, Југословенско драмско позориште, 2. фебруар 2000.
175. Н. В. Гогољ, „Ревизор”, предговор, Завод за уџбенике, 2000.
176. „Узбудљиво крстарење”, реч на уручењу Нушићеве награде, *Политика*, 2000.
177. „Узбудљиво сведочанство”, *Књижевне новине*, 2004, бр. 1105–1106, стр. 7.
178. „Чехов – необична љубав”, фелџон, *Новости*, 25. август – 12. септембар 2004.
179. „Мила Стојнић”, *Славистика*, 2004, књ. 8, стр. 491–492.
180. Ф. М. Достојевски, „Најлепше приче”, превод повести „Беле ноћи”, Београд, 2004, стр. 187–240.
181. А. Гончаров, „Обломов”, есеј, *Оптимист*, октобар 2005.
182. Ф. М. Достојевски, „Злочин и казна”, есеј, *Оптимист*, 2005.
183. Н. В. Гогољ, „Ревизор”, есеј, *Оптимист*, 2005.
184. А. П. Чехов, „Душица”, есеј, *Оптимист*, 2005.
185. „Проза Чехова и српска литература”, у зборнику *Чехов и мировая литература*, Москва, 2005, стр. 195–238.
186. „Драматургија Чехова в Србији”, у зборнику *Чехов и мировая литература*, Москва, 2005, стр. 239–266.
187. „Чеховљева Душица као кључ за одгонетање Толстојевог односа према Ани Карењиној”, *Славистика*, 2005, књ. 9, стр. 220–227.

188. „Живот посвећен Достојевском”, предговор у М. Бабовић: *Достојевски*, Београд, 2007, стр. 5–10.
189. Ф. М. Достојевски, „Најлепше приче”, превод повести „Беле ноћи”, Београд–Нови Сад, 2007.
190. „Двострука личност антологичара”, *Књижевне новине*, јануар 2008.
191. „Живот посвећен Достојевском”, *Славистика*, 2008, књ. 12, стр. 68–71.
192. „Заљубљеник магичних поља”, *Луча*, 2008, бр. 2–3, стр. 39–40.
193. Н. В. Гогољ, „Шињел и друге приче”, избор и напомене, *Новости*, 2010.
194. Н. В. Гогољ, „Шињел и друге приче”, превод приповедака „Невски проспект”, „Шињел” и „Нос”, 2010.
195. Н. В. Гогољ, „Одабрана проза”, превод приповедака „Невски проспект”, „Шињел” и „Нос”, Завод за уџбенике, 2010.
196. Ј. Боров, „Стаљинијада”, превод, Београд, 2010.
197. А. П. Чехов, „Изабране приче”, превод приповетке „Ана о врату”, *Новости*, 2010, стр. 103–114.
198. „К. Чуковски о Чехову”, рецензија, 2010.
199. „Радослав Конатар”, *Славистика*, 2011, књ. 15, стр. 397–398.
200. А. П. Чехов, „Вишњик”, превод, Југословенско драмско позориште, 5. октобар 2011.
201. Н. В. Гогољ, „Изабрана дела”, превод приповедака „Шињел”, „Нос” и „Невски проспект”, Нови Сад, 2012.
202. А. П. Чехов, „Изабране приповетке”, избор, Завод за уџбенике, 2013.
203. „Краткоћа је сестра талента”, предговор у *Чехов: Изабране приповетке*, Завод за уџбенике, 2013, стр. 7–19.
204. А. П. Чехов, „Изабране приповетке”, приређивање и пропратни текстови, стр. 273–283.
205. А. П. Чехов, „Изабране приповетке”, превод приповедака „На ексеру”, „Ана о врату” и „Дама са псетанцетом”.
206. „Куле и градови”, антологија кратке приче, превод Чеховљеве приповетке „Ана о врату”, Београд, 2013, стр. 47–58.
207. Ф. М. Достојевски, „Злочин и казна”, приређивање и хронолошки преглед, Завод за уџбенике, 2013.
208. А. П. Чехов, „Изабрана дела у две књиге”, приређивање, Нови Сад, 2013.
209. А. П. Чехов, „Изабрана дела”, књ. 1, предговор, коментари, преводи приповедака и писама, 2013.

210. А. П. Чехов, „Изабрана дела”, књ. 2, предговор, коментари, преводи приповедака и писама, 2013.
211. А. П. Чехов, „Изабрана дела”, књ. 3, предговор, коментари, преводи приповедака и писама, 2013.
212. А. П. Чехов, „Изабрана дела”, књ. 4, предговор, коментари, преводи приповедака и писама, 2013.
213. Ф. М. Достојејевски, „Најлепше приче”, превод повести „Беле ноћи”, Библиотека за слијепе, Подгорица, 2014.
214. „Гогољево дело”, предговор у књизи *Гогољ: Ревизор, Женидба*, Завод за уџбенике, 2015, стр. 7–21.
215. Н. В. Гогољ, „Ревизор”, „Женидба”, приређивање и пропратни текстови.
216. А. П. Чехов, „Драме”, књ. 1, приређивање, предговор и превод драма „Галеб” и „Вишњик”, Завод за уџбенике, 2015.
217. А. П. Чехов, „Драме”, књ. 2, приређивање, предговор и превод драма „Галеб” и „Вишњик”, Завод за уџбенике, 2015.
218. А. П. Чехов, „Драме”, књ. 3, приређивање, предговор и превод драма „Галеб” и „Вишњик”, Завод за уџбенике, 2015.
219. Е. Шварц, „Снежна краљица”, превод, Позориште „Пинокио”, 2017.
220. Л. Н. Толстој, „Ана Карењина”, књ. 1, приређивање и предговор „Од спољашњег до унутрашњег човека”, Завод за уџбенике, 2018.
221. Л. Н. Толстој, „Ана Карењина”, књ. 2, приређивање и предговор „Од спољашњег до унутрашњег човека”, Завод за уџбенике, 2018.
222. Н. В. Гогољ, „Сабране приче”, превод приповедака „Невски проспект”, „Нос” и „Шињел”, Београд, 2018.
223. Н. В. Гогољ, „Нос и друге приче”, превод прича „Нос” и „Шињел”, Београд, 2019.
224. А. П. Чехов, „Драме”, превод драма „Галеб” и „Вишњик”, Београд, 2019.
225. „З. Божовић: Научник и песник”, *Славистика*, 2021, св. 1, стр. 12–14.
226. Г. Бердњиков, „Чехов”, превод, Подгорица, 2022, стр. 5–495.
227. Н. В. Гогољ, „Из преписке с пријатељима”, превод, Чачак, 2022.
228. З. Орфелин, „О животу и славним делима Петра Великог”, књ. 1, превод, Нови Сад, 2022.
229. А. Чотрић, „Запорожац на врху Арарата”, предговор, Београд, 2022.

БИБЛИОГРАФИЈА ДЕЛА ОБЈАВЉЕНИХ У ИНОСТРАНСТВУ

1. „Молниеносная карьера Ли Ту Фунга”, прича, прев. В. Честной, Советская Россия, 14. април 1968. (СССР).
2. „Крышка”, прича, прев. В. Честной, Крокодил, 1970, бр. 7 (СССР).
3. „Точная справка”, прича, прев. В. Честной, Гудок, 1. јануар 1970 (СССР).
4. „Интервью одного вахтера”, прича, прев. Г. Маркович, Крокодил, 1975, бр. 25 (СССР).
5. „Парох”, прича, Ослобођење, Сарајево, 1977 (Босна и Херцеговина).
6. „Лбом стенку не пробьешь”, прича, прев. Н. Кондрашина, Неделя, 1979, бр. 5 (СССР).
7. „Свадебни марш”, комедија, Градско позориште у Приједору, 1982 (Босна и Херцеговина).
8. „Свадебни марш”, комедија, Народно позориште у Мостару, 1983 (Босна и Херцеговина).
9. „Подарки”, прича, прев. В. Јерунов, Литературная газета, 11. јануар 1984 (СССР).
10. „Дијамантска огрлица”, драма, Радио Загреб, 1985 (Хрватска).
11. „A fogorvosnál”, прича, 7 NAP, 23. мај 1986 (Мађарска).
12. „Poprawiony błąd”, прича, прев. Г. Валчак, Szpilki, 1986, бр. 50 (Пољска).
13. „Родни край”, прича, прев. И. Чарота, Літаратура і мастацтва, 1. мај 1987 (Белорусија).
14. „Свадебный марш”, комедија, прев. Л. Чернейко, Театр, 1987, бр. 9 (СССР).
15. „Шесто чуло”, драма, Радио Загреб, 1987 (Хрватска).
16. „Svadobný pochod”, комедија, прев. Ј. Јанкович, Чехословачка телевизија, Братислава, 1987 (Чехословачка).
17. „Свадебни марш”, комедија, Градско казалиште у Белишћу, 26. март 1987 (Хрватска).
18. „Diamantový náhrdelník”, комедија, прев. М. Марикова, Dilia, 1988 (Чехословачка).
19. „Нага”, драма, Радио Скопље, 9. март 1988 (Северна Македонија).
20. „Nadža”, драма, Радио Љубљана, 1988 (Словенија).
21. „Mima”, драма, Радио Загреб, 1989 (Хрватска).
22. „Право вето”, прича, прев. И. Хомилић, Крокодил, 1989, бр. 6 (СССР).

23. „Сватбеният марш”, комедија, прев. Д. Михова, Главна дирекција бугарских позоришта, 1989 (Бугарска).
24. „Третото дете”, прича, прев. Т. Докторова, Паралели, 1990, бр. 20 (Бугарска).
25. „Ноћ кајања”, драма, Радио Загреб, 13. мај 1990 (Хрватска).
26. „За светините”, прича, прев. Д. Михова, Паралели, 1991, бр. 3 (Бугарска).
27. „Стимул”, прича, прев. Д. Михова, Паралели, 1991, бр. 5 (Бугарска).
28. „Diskusia”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
29. „Rozhovor dôchodcov”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
30. „Troska”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
31. „Polemika”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
32. „Voј”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
33. „Útek”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
34. „Reforma”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
35. „Darčeky” (Подарки), прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
36. „Šiesty zmysel” (Шесто чуло), прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
37. „Nad’a”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
38. „Mima”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
39. „Нос кајаниа” (Ноћ кајања), прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
40. „Svadobný rochod”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
41. „Diamantový náhrdelník”, прича, прев. М. Шевчикова, Obzor, 1991 (Словачка).
42. „Разказ на ужасите”, прича, прев. Д. Михова, Паралели, 1991, бр. 28 (Бугарска).
43. „В автобусе”, прича, прев. Д. Михова, Паралели, 1991, бр. 22 (Бугарска).
44. „Палеміка”, прича, прев. И. Чарота, Наша слова, 1994, бр. 42 (Белорусија).
45. „Труска”, прича, прев. И. Чарота, Наша слова, 1994, бр. 42 (Белорусија).

46. „У аутобусе”, прича, прев. И. Чарота, Наша слова, 1994, бр. 44 (Белорусија).
47. „Дијамантове наместо” (Дијамантска огрлица), драма, Слов’янске виче, Кијев, 1997 (Украјина).
48. „Необикновено писмо”, прича, Стършел, 2000 (Бугарска).
49. „Reforma”, прича, прев. М. Шевчикова, Teleplus, 2001, бр. 6 (Словачка).
50. „Dôležitá je forma”, прича, прев. М. Шевчикова, Teleplus, 2001, бр. 7 (Словачка).
51. „Вој”, прича, прев. М. Шевчикова, Teleplus, 2001, бр. 8 (Словачка).
52. „Útek”, прича, прев. М. Шевчикова, Teleplus, 2001, бр. 9 (Словачка).
53. „Fresky”, изабране приче, Радио Девин, 19. јануар 2001 (Словачка).
54. „Обична прича”, драма, Каталог драмских текстова БиХ, 2010 (Босна и Херцеговина).
55. „Необикновено писмо”, прев. Г. Савов, у књизи Српски хумор, 2012 (Бугарска).
56. „Балада за Аврам”, прича, прев. Г. Савов, Стършел, 4. октобар 2013 (Бугарска).
57. „Дядо Йован ходи по муките”, прича, прев. К. Крстев, Стършел, 2014, бр. 17 (Бугарска).
58. „Балада за Аврам”, прича, Стършел, 2015 (Бугарска).
59. „Корупцијата е инвестиција”, Стършел, 2020 (Бугарска).